

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, četrtek 3. maja 1951

LETO XII, ŠT. 102 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 5 DIN

VELIKO PRVOMAJSKO ZBOROVANJE v Ljubljani

Ljubljana, 1. maja.

Na poprejšnji večer so topovske salve in rakete z ljubljanskega gradu naznanile, da smo na pragu praznika mednarodne solidarnosti delavskega razreda. Zjutraj pa so mesto zdramille budnice k enainšestdesetemu praznovanju prvega maja.

Skrozi praznično okrašeno mesto so delovni ljudje v zgodnjih jutranjih urah hiteli na svoja zbirališča in od tod so se valile množice reke povork k prvomajskemu zborovanju na Kongresni trg. Prihajali so kolektivni delavci z zastavami, kolektivni ustanovi, šol in člani terenskih frontnih organizacij z zastavami, prapori in slikami maršala Tita. Trg se je stresal pod koraki borcev Jugoslovanske armade, Narodne milice, protiletalske zaščite, enot predvojaške vzgoje, fizikulturnikov in gasincev. Med 7. in 8. uro so ogromne množice prekrile Kongresni trg.

Na slavnostno tribunco so prišli sekretar CK KPS Miha Marinko in člani Politbiroja ter Centralnega komiteja, člani Izvršnega odbora Osvoobodilne fronte, predstavniki sindikatov in Jugoslovanske armade, člani Mestnega komiteja in mestnega odbora OF, javni in kulturni delavci, najboljši učeniki iz ljubljanskih delovnih kolektivov in drugi.

Zadoneli so zvoči proletarske himne »Internacionala«, nato pa je pred zbrano množico govoril predsednik glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije Janko Rudolf. V govoru, ki so ga zborovalci mnogokrat prekinjali s ploskanjem ter z vzklikanjem Partiji in Titu je med drugim dejal:

»Danes praznuje naš delavski razred in z njim vse naše delovne ljudstvo 1. maj kot gospodar svoje socialistične proizvodnje, potem ko je bilo prvič v zgodovini uresničeno revolucionarno Marxovo geslo — tovarne delavcem. Vsa besna gonja zadnjih treh let, vse blokade, provokacije na mejah, povečano oboroževanje sovjetskih satelitov, vse vojne grožnje in vojna psihoza, ki jo ustvarjajo patenti, rani mirovotvori iz Moskve in njihovi oprilniki in ki jim je sredstvo za dušenje demokracije, vse to ni oviralo našega političnega in državnega vodstva, da ne bi prav v tem času poviedlo našega ljudstva še pogumnejše in odločnejše po poti resnične socialistične demokracije. Naš delavski razred in vse naše delovno ljudstvo danes še bolj kakor kdaj koli prej zaupa v svojo Partijo, ki ga tako junško vodi po poti svobode in napredka, po poti demokracije, po poti v socializem. Naš delavski razred se zaveda odgovornosti, ki jo ima pred zgodovino, ko je prevzel v svoje roke upravljanje naše socialistične proizvodnje.

Uspehi dosedanjega delavskega upravljanja so kljub nekaterim pomanjkljivostim že tako veliki, da v polni meri dokazujejo življenjsko silo revolucionarnih postavk Marxa, Engelsa in Lenina, za katere je naša Partija in tov. Titu pripadla častna zgodovinska naloga, da jih prvi v zgodovini človeštva v praksi izvajajo.

61 novih mladinskih brigad na progi Doboj—Banjaluka

Zadnje dni aprila je pripelo na gradbišče mladinske proge Doboj—Banjaluka 61 novih mladinskih delovnih brigad druge izmene, medtem ko se je vrnilo s proge 2000 mladincev, ki so prišli na delo v začetku marca, da pripravijo vse potrebno za splošni začetek gradbenih del. Vsega je te dni pripelo na progo 7900 mladincev in mladink, ki so se pridružili 8000 brigadirjem prve izmene, ki delajo na progi že od 1. aprila. Tako je sedaj zbrano na gradbišču mladinske proge skoraj 16.000 mladincev in mladink.

VREME

Napoved za petek 4. maja: Se nadalje nestalno vreme s krajevnimi padavinami. Temperatura brez bistvene spremembe.

Uspehi šestmesečnega tekmovanja v čast 10. obletnice OF so tako veličastni, da bijejo po zobeh sovjetske in njim podložne trobentice, ki hočejo s klevetami in lažnim spremeniti našo stvarnost po svojih črnih in zločinskih željah. Ker pa je v zgodovini vedno bilo tako, da so dejstva, da je resnica zmagovala med različnimi preroki, so tudi pri nas dejstva taka, da že danes predstavljajo zgodovinsko zmago naše Partije in tov. Tita.

Zgodovinska zmaga naše Partije pa je v tem, da je s svojo revolucionarno politiko ustvarila tako zavezništvo naših delovnih ljudi, ki jo predstavlja OF in po kateri je naša Partija najtesneje povezana z ljudskimi množicami in zaradi česar so in bodo izpodleteli vsi, pa naj si bodo še tako premeteni poizkusi vzhodnih agresorjev, da bi razbili to enotnost. Zmaga naše Partije je v tem, da si resnica v Jugoslaviji vsak dan močnejše utira pot v svet in da se ob vsakem novem izzivanju, ob vsakem novem rožljanju z orožjem na naših mejah, ob vsaki novi grožnji z napadom na našo državo odkriva pravi obraz teh patenti-ranih socialistov in mirovorcev.

Ne delamo si nikakih utvar, niti nismo namena udajati se kakršni koli gnili brezskrbnosti, pač pa nam je danes bolj kakor kdaj koli jasno, da je

Podpredsednik vlade Edvard Kardelj se je vrnil v Beograd

Podpredsednik vlade in minister za zunanje zadeve FLRJ Edvard Kardelj se je v ponedeljek zvečer vrnil z okrevanja v Beograd ter prevzel svoje dolžnosti podpredsednika vlade in ministra za zunanje zadeve FLRJ.

PRVI MAJ V BEOGRADU - manifestacija socializma in svetovnega miru

Beograd praznuje prvi maj že od leta 1896 in je bil ta praznik dolgo dobo izraz socialističnih idealov in zahtev ter tudi pod krvavim nasiljem protest proti ponižanju in zatiranju človeka, od leta 1945 pa je manifestacija socialističnega ustvarjanja, ki ima vsako leto nove oblike in nove podudarke.

Letošnji prvi maj v Beogradu je bil sijajna manifestacija našega plodnega dela doma in hkrati tudi našega velikega prizadevanja za napredek in mir sveta.

Mimo slavnostne tribune pred poslopjem Ljudske skupščine FLRJ, na kateri so bili zbrani najvišji partijski in državni voditelji, se je skoraj 3 ure premikal pester spored tvorcev naše socialistične države. Na slavnostni tribunco so bili zbrani vsi člani Politbiroja CK KPJ, zvezne vlade, vlade LR Srbije, generaliteta naše armade in predstavniki množičnih organizacij, zraven pa tudi člani diplomatskega zbora v naši državi. Ker je bil maršal Tito kot rekonvalescent odsoten, je poveljnik parade, narodni heroj generalni major Radivoje Jovanović raportiral pripravljeno parade podpredsedniku vlade FLRJ Edvardu Kardelju.

Na čelu spreveda so bile bojne zastave slavnih zgodovinskih bojišč naše osvobodilne vojne, za njimi so bili zvrščeni člani posadk vseh naših državnih meja, ki kljubujejo čedalje večjemu nasilju informbirojskih izvalcev in napadalcev ter bi vsak od njih lahko napisal kako poglavje naše »Bele knjige«, potem narasčaj našega oficrskega zbora vseh vojaških šol, za njim topniške enote s topovi, ki so bili izdelani v naših tovarnah in iz našega materiala, ter predstavniki našega zrakoplovstva, ki so tudi nosili izdelke domačih tovarn.

V drugem delu mogočnega spreveda, pred katerim so nosili 340 narodnih in partijskih zastav, so bile zbrane vse organizacije, ki oblikujejo naše socialistično državno in družbeno življenje. Zastave so nosili odlikovani udarniki ter člani Ljudske fronte in Ljudske

samo vseljuidski odpor proti zasužnjevanju, samo neprestana krepitev naše gospodarske in obrambne moči najboljše jamstvo za našo neodvisnost.

Delo za razvoj naše gospodarske in obrambne moči, izpolnjevanje naše gospodarske graditve in pripravljanje vseh poštenih državljanov za obrambo naše domovine so naša prva in najsvetejša dolžnost. Dobro se zavedamo, da s tem ne branimo samo sebe, ampak da predstavljamo boj za neodvisnost in nadaljnji mirni razvoj naše socialistične Jugoslavije tudi obrambo socialističnih načel, obrambo vseh pri-dobitev naprednega človeštva pred mračnako hegemonijo sovjetskih in njim podrejenih birokratov.

Ob zaključku svojega govora je tov. Rudolf dejal:

»Krepimo ljubezen do domovine, pripravljenost za njeno obrambo ter prezir in sovraštvo do tistih, ki nam hočejo vzeti vse naše dosežanje pridobive. Pripravljenost ob vsakem času, stati budno na straži svoje domovine — je najbližje sredstvo za preprečevanje sovražniških namenov in za mirno ter samozavestno delo v izgradnji naše domovine.

To je danes naš največji prispevek v borbi za mir v svetu, v borbi za uresničenje težnj vsega naprednega človeštva, ki je proti vojni in proti podjarmljenju in zasužnjevanju drugih narodov in držav. To pa pomeni napraviti vse, kar je v današnjem trenutku potrebno za ocvanje naše neodvisnosti, za nadaljevanje naše mirne graditve, pomeni napraviti to, kar je jasna in svetla perspektiva vseh delovnih ljudi Titove Jugoslavije v bodočnosti.

mladine. Med živimi barvami zastav je bil napis »Proletarci vseh dežel, združite se!« Za poudarek vodilne vloge, ki jo ima v prizadevanju in boju za svobodo in demokracijo delavski razred s svojimi kulturnimi organizacijami, so za zastavami korakali predstavniki delavskih in kulturnih organizacij ter so bili med njimi na prvem mestu zastopniki najstarejšega delavskega in kulturnega društva v naši državi »Abraševići«. Zelo pestro skupino v velikem sprevodu so tvorili tudi fizikulturniki, člani Ljudske tehnike in pionirji. Delovni kolektivni raznih strok so nosili grafikonke, ki kažejo velike napredke v raznih naših podjetjih. Na enem od teh grafikonov je bil napis: »Naš vedno voditelj ZSSR in njenih satelitov, ki ovirajo naš socialistični razvoj, da vsi naši narodi pod vodstvom tovarisa Tita branijo pridobitve naše ljudske revolucije.«

Vsaka skupina delovnih kolektivov je izkazovala svoje napredke in je bila od velike množice gledalcev pristrčno pozdravljena tudi velika skupina železničarjev, ki je s svojimi grafikonki in napisi zelo nazorno razložila, kako so železničarji svoj petletni plan izpolnili že v 4 letih. Zelo impozantna je bila tudi skupina našega Lito-stroja.

Za predstavniki naše industrije so se zvrstili predstavniki kmetijskih in drugih in državnih kmetijskih posestev, ki so na svojih transparentih poudarjali, da je združniško gibanje dobilo od države že nad 4900 traktorjev in drugih strojev v vrednosti blizu 6 milijard dinarjev. V sprevodu naših naprednih kmetov so bili tudi zelo značilni napis: »V naši vasi hodijo vsi otroci v šolo! — Pri nas ni več analfabetov!«

Predstavniki narodnih manjšin so s svojimi narodnimi nošami močno dvigali pestrost spreveda. Vse skupine narodnih manjšin so tudi na svojstven način poudarile svoje velike pridobitve v socialistični Jugoslaviji v primerjavi s težkim življenjem in

Pozdrav maršala Tita delovnim ljudem ob 1. maju

Ob največjem prazniku delovnega ljudstva Prvem maju pošiljam vsem delovnim ljudem socialistične Jugoslavije najto-plejše čestitke.

Želim delovnim ljudem naših tovarn, rudnikov, naših delovišč itd., našim kmetom, ljudski inteligenci, znanstvenim delavcem, nameščencem in strokovnjakom raznih poklicev največje uspehe pri graditvi naše srečnejše bodočnosti. Naši mladini na raznih deloviščih in v šolah želim novih velikih uspehov. Oboroženim silam naše socialistične domovine, ki stoje na braniku mirne graditve naše socialistične države, pošiljam svoje borbene pozdrave in čestitke.

Globoko verujem v srečno bodočnost naših narodov in želim, da bi bil s to vero prežet sleherni zvesti državljani socialistične Jugoslavije.

Naj živi in se razcveta naša krasna domovina socializma, v kateri grade naši delovni ljudje svojo veliko bodočnost!

Sprejem pri maršalu Titu

Predstavniki množičnih organizacij in enot Jugoslovanske armade iz Slovenije so obiskali 1. maja popoldne maršala Tita in mu čestitali ob prazniku delovnega ljudstva, pri čemer so mu tudi želeli, da bi hitro okrevaj.

Sprejema delegacije, ki sta jo vodila predsednik sindikatov Slovenije Rudolf Janko in generalni major Peter Stante, se je udeležil tudi predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko.

ŠPANSKI REPUBLIKANCI MARŠALU TITU

Pariz, 2. maja. Izvršni komite španskega neodvisnega republikanskega gibanja »Socialistična akcija« je poslal ob prvem maju naslednji pozdravni brzojav maršalu Titu:

»Tovariš Tito, drznemo se po Vas sporočiti svoje bratske pozdrave zmagovitim narodom Jugoslavije ob prvem maju. Prosim Vas, da sporočite Komunistični partiji Jugoslavije in njenemu Centralnemu komiteju tople pozdrave »Socialistične akcije«. Pozdravljamo tudi množične organizacije v pripravljenosti, da bodo tudi tokrat potrdile svoje neomajno pripravljenost nadaljevati svoje orjaško delo do končne zmage. Zlasti pa pozdravljamo herojske jugoslovanske borce proti fašizmu v Spaniji, ki so povezani z anti-fašistično Spanijo in nerazdružljivi vzemi prijateljstva in bratstva. V želji, da bomo v kratkem zvedeli o Vašem popolnem okrevanju, sprejmite iskrene pozdrave »Socialistične akcije«.

Za izvršni komite: Jose del Barrio, Felix Montiel in Luis Velasquez.

Naš poslanik na Norveškem izročil svoje poverilnice

Oslo, 2. maja (Tanjug). Norveški kralj Haakon VII. je sprejel v slovesni avdijenci pooblaščenega ministra FLRJ na Norveškem Ljubo Iliča, ki mu je izročil svoje poverilnice.

PARIŠKA KONFERENCA ŠTIRIH VELESIL

GROMIKO JE ODKLONIL TUDI NAJNOVEJSE TRI PREDLOGE ZAHODNIH VELESIL

Pariz, 2. maja. Danes je na 42. seji namestnikov zunanjih ministrov štirih velesil ameriški delegat Phillip Jessup predložil v imenu delegacij zahodnih velesil tri alternative predloge za dnevni red. Prvi predlog z označbo A določa pet točk dnevnega reda konference zunanjih ministrov štirih velesil. Obravnavanje vzrokov in posledic sedanje mednarodne napetosti v Evropi, o čemer govori prva točka tega predloga, bi združilo vprašanje demilitarizacije Nemčije, stopnjo oborožitve in skupnih ukrepov za mednarodno kontrolo oboroževanja. Druge točke tega predloga določajo, naj bi se obravnavala vprašanja mirovne pogodbe z Avstrijo, ustanovitve enotne Nemčije in mirovne pogodbe z njo ter izpolnitve mirovne pogodbe z Italijo, Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko.

V predlogu z označbo B je določeno, naj bi se obravnavali vzroki in posledice sedanje mednarodne napetosti v Evropi, da bi se tako izboljšali odnosi med ZSSR, ZDA, Veliko Britanijo in Francijo, pri čemer so vključena vprašanja, ki so jih obsegali dosedaj obojestranski predlogi.

V predlogu z označbo C je določeno, naj bi se na splošno obravnavali ukrepi, ki bi odstranili sedanjo mednarodno napetost, pri čemer so všteta tudi vprašanja o stopnji oborožitve in o oboroženih silah, o mirovni pogodbi z Avstrijo, nemško vprašanje in vprašanje o izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in sporazumov.

Ti predlogi pomenijo nov podkus delegacij zahodnih velesil, kako naj bi prišli iz slepe ulice, v kateri tiči konferenca. Reuter poroča, da je šef britanske delegacije Davies rekel, da so

zahodne velesile z vložitvijo teh predlogov dosegle skrajno mejo možnega popuščanja. Neki zastopnik francoske vlade je izjavil, da je sovjetski delegat Andrej Gromiko nocoj zavrnil vse tri predloge. S tem se je pokazalo, da je upravičen dvom v iskreno željo Sovjetske zveze, da bi prišlo do sporazuma. Zastopnik je še dodal, da je po današnjih naporih delegacij zahodnih velesil zdaj jasno, da bo za morebitni neuspeh odgovorna sovjetska delegacija. Vendar pa je omenjeni francoski zastopnik izrekel upanje, da bo moskovska vlada morda le sprejela predlagana besedila, ki jih je Gromiko zavrnil.

United Press poroča, da so mnogi ameriški funkcionarji v Washingtonu izgubili upanje, da bodo namestniki ministrov v Parizu dosegli soglasje. Po govoru sovjetskega delegata Gromika skoraj ne vidijo možnosti, da bi prišlo do sporazuma o dnevnem redu za konferenco zunanjih ministrov, odločeni pa so, da bodo še naprej dopustili vsako možnost, ki bi lahko privedla do uspeha.

Ameriška oporišča na Novi Fundlandiji

Ottawa, 2. maja (Reuter) Predsednik kanadske vlade Saint Laurent je sporočil danes, da je bil med Kanado in ZDA sklenjen sporazum o vojaških oporiščih ZDA na Novi Fundlandiji in da je Amerika ugodila zahtevi Kanade glede pravne oblasti na teh oporiščih.

Nova Fundlandija je bila do l. 1949 britanski dominion. Med drugo svetovno vojno so imele ZDA na njej svoja vojaška oporišča in so uvedle tudi ameriško pravno oblast.

Izzivanja romunskih in bolgarskih obmejnih organov

Beograd, 2. maja (Tanjug). Romunski in bolgarski obmejni organi so povzročili 30. aprila in 1. maja nova oborožena izzivanja na naših mejah.

Na dan 30. aprila, okrog 20.45, je 20 romunskih vojakov prodrlo 4 km severozahodno od vasi Radojevo 50 m globoko na jugoslovansko ozemlje. Na poziv naših granicarjev, naj se umaknejo z jugoslovanskega ozemlja, so odgovorili romunski vojniki s strelji iz puškmitraljeza, vendar pa so se morali ob 22. uri umakniti na obmejno črto. V isti noči so romunski vojniki metali tudi rakete na naše ozemlje.

Bolgarski obmejni organi so 30. aprila in ponoči med 30. aprilom in 1. majem v okolišju vasi Zeravina, 20 km južno od Bosiljgrada, večkrat streljali na jugoslovansko granicarje.

1. maja, okrog 9.30, je prišlo na isto mesto 7 bolgarskih vojakov, ki so začeli uničevati obmejna znamenja med 104. in 105. obmejnimi kamnom. Pri tem so uničili 9 obmejnih gomil in položili 40 obmejnih kolcev. Tri ure pozneje je prišla na isto mesto nova, še večja skupina bolgarskih vojakov, ki je ponovno podirala obmejna znamenja. Na klic deha naših obmejnih stražarjev, naj nehajo podirati obmejne znake, so bolgarski vojniki začeli stre-

ljati, pri čemer so ranili v nogo našega granicarja Slavka Cvetanovića. Nato je prišla iz globine bolgarskega ozemlja še ena skupina 40 do 50 bolgarskih vojakov, ki so se v strelni vrsti in streljajoč na naše granicarje, pomikali proti njim. Ko je nekaj bolgarskih vojakov stopilo na naše ozemlje, očitno z namenom, da bi zajeli ranjenega granicarja Cvetanovića in ga odvlekli na bolgarsko ozemlje, so jih naši granicarji pristihli, da so se morali umakniti na bolgarsko ozemlje. Ranjenega granicarja Slavka Cvetanovića so prenesli v bolnišnico.

Isti dan, okrog 22. ure, je iz Bolgarije priletelo nad naše ozemlje neko letalo, napravilo krog nad Peševom in se potem vrnilo v Bolgarijo.

Glede na te najnovije kršitve naših meja in napade na jugoslovanske granicarje bo ministristvo za zunanje zadeve FLRJ napravilo potrebne korake.

Proslava 1. maja v Trstu

Trst, 1. maja (Tanjug). Danes so v Trstu slovesno proslavili Dan dela. Proslavo je organiziral koordinacijski odbor za proslavo 1. maja. O pomenu 1. maja in temeljnih nalogah delovnih množic tržaškega ozemlja sta govorila predsednik Enotnih razrednih sindikatov STO Bartolo Petronio in predsednik Zveze bivših borcev Anton Ukmar. Petronio je poudaril, da je napadna politika sovjetske birokratske kaste prinesla krizo v delavsko gibanje, zaradi česar je bolj ko kdaj koli poprej potrebna enotnost italijanskih in slovenskih delovnih množic v borbi za interese delavskega razreda in resnični mir. Anton Ukmar je poudaril, da je potrebno poglobljati slovensko-italijansko bratstvo v borbi za resnično neodvisnost delavskega gibanja tega ozemlja.

Nato je bil fizikulturni pregled. Pionirji in mladinci so izvedli več vaj in plesov. V sporedu so sodelovali učenci pomorske šole v Piranu, ki so izvedli simbolično vajo »Mornarije«.

Prvi maj so slovesno proslavili tudi v jugoslovanski coni Svobodnega tržaškega ozemlja.

Cela družina pobegnila iz Bolgarije v Jugoslavijo

Zaječar, 2. maja (Tanjug). Na naše ozemlje je pobegnil Jeremija Kostov Stojanov iz vasi Staropercina v kulskem okraju z ženo in sinom, ki je obiskoval štiri razred gimnazije. Izjavili so našim organom, da so pobegnili zaradi vedno bolj neznoznega nasilja organov bolgarske državne varnosti.

Montgomery v Rimu

Rim, 2. maja (AFP). Namestnik poveljnika oboroženih sil Atlantskega pakta feldmaršal Montgomery se je sel sedaj danes v Rimu s predsednikom italijanske vlade De Gasperiem, ministrom za obrambo Pacciardijem in načelnikom italijanskega generalnega štaba Marasom, Montgomery bo ostal v Italiji 4 dni.

Maršal Tito se po operaciji izvrstno počuti ter večino dneva preživi na prostem. Do popolnega okrevanja pa mora biti pod stalnim zdravniškim nadzorom še nekaj časa in zato tudi ni mogel sodelovati pri slovesni proslavi 1. maja v Beogradu — Na sliki: prof. dr. Lavrič, san. polkovnik Popović, maršal Tito, prof. dr. Igor Tavčar, zadnji prof. dr. Bogdan Broceti.

